

การเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี

The Comparison of Solid Waste Management of Sub-district Administrative Organizations in Mueang Pattani District Pattani Province

นุรีย์ วาเตะ*

สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

*e-mail: nu_incin23@hotmail.com

Nureeyah Wateh

Major Environmental Education, Suratthani Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัญหาในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในอำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี และ (2) เปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยของอบต. ในอำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี โดยการรวบรวมข้อมูลจากประชาชนตำบลบานาและตำบลตะลุโบะ อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี จำนวน 400 คน และ ผู้บริหารอบต. จำนวน 14 คน วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่า t-test และการวิเคราะห์เนื้อหา

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยของอบต. ในอำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี คือ ด้านการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย ($\bar{X}=3.78$, S.D. =1.49) ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย ($\bar{X}=3.51$, S.D. =1.16) ด้านการเก็บรวบรวมขยะ ($\bar{X}=3.47$, S.D. =0.87) ด้านการพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ($\bar{X}=3.44$, S.D. =1.34) และ ด้านการขนย้ายขยะมูลฝอย ($\bar{X}=3.19$, S.D. =1.17) ปัญหา คือ รถที่ใช้ในการขนย้ายมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ข้อเสนอแนะ ควรจัดกิจกรรมรณรงค์คัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องนำไปกำจัด บูรณาการร่วมในการลดปริมาณขยะทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ประชาชนจัดการขยะในครัวเรือน ผลการประเมินความรู้การจัดการขยะมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้การจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับดี และผลการทดสอบวัดระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยของอบต. ในอำเภอเมืองปัตตานี ระหว่างอบต.บานา กับ อบต.ตะลุโบะ พบว่า ทั้งสองตำบลได้มีการจัดการขยะมูลฝอยที่มีลักษณะคล้าย ๆ กัน จะแตกต่างกันเฉพาะสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย อบต.บานา จะเข้ารับบริการกำจัดขยะแบบฝังกลบของเทศบาลเมืองปัตตานี แต่อบต.ตะลุโบะดำเนินการจ้างเอกชนฝังกลบขยะมูลฝอยในพื้นที่ของตนเอง เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ

คำสำคัญ: การจัดการขยะมูลฝอย อบต.

Abstract

This present research aimed to (1) study factors of Solid Waste Management of Sub-district Administrative Organizations in Mueang Pattani District Pattani, Province and (2) compare its solid waste management by collecting the questionnaires from 400 persons and 14 Sub-district administrative officers in Bana Sub-district and Taluboh Sub-district in Mueang Pattani District, Pattani Province.

The results showed that factors affected Solid Waste management of sub-district administrative organizations in Mueang Pattani District Pattani Province were people's conscious minds toward Solid Waste Management ($\bar{X}$ = 3.78, S.D. = 1.49), Solid Waste Management ($\bar{X}$ = 3.51, S.D. = 1.16), Solid Waste Collecting ($\bar{X}$ = 3.47, S.D. = 0.87), Development of Solid Waste Management ($\bar{X}$ = 3.44, S.D. = 1.34), and Solid Waste Transporting ($\bar{X}$ = 3.19, S.D. = 1.17). The main problem was insufficient amount of solid waste vehicles. The suggestions were promoting the campaign for sorting out solid waste in order to decrease the amount of the solid waste, cooperating between governmental and private organization and inventing the innovation for people to manage the solid waste by their own. The results also showed that the participants had understood about solid waste management at good level. The difference between pre-test and post-test scores after the training project was statistically significant at .01 level. The comparison between solid waste management of administrative organizations in Bana Sub-district and Taluboh Sub-district was quite similar the same but different at the place of eliminating the solid waste. Solid waste management of administrative organizations in Bana sub-district depended on Mueang Pattani Sub-district administrative organizations. In contrast, Taluboh Sub-district hired the private organization to manage the solid waste. This was because of its lack of budget.

Key words: Solid Waste Management; Sub-district Administrative Organization

บทนำ

ปัจจุบันขยะมูลฝอยเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญต่อชุมชนและนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ส่งผลให้มีการผลิตสินค้าและบรรจุภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค องค์กรประกอบที่ซับซ้อนในการกำจัด อีกทั้งประชาชนไม่เห็นความสำคัญในการคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียจากชุมชน ณ แหล่งกำเนิด เป็นเหตุให้มีสิ่งเหลือใช้และสิ่งปฏิกูลที่ไม่เป็นที่ต้องการมากขึ้น ส่งผลให้เกิดปัญหา “ขยะมูลฝอยล้นเมือง” ปัญหาขยะมูลฝอยได้กลายมาเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ เป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายเริ่มตระหนักและเห็นความสำคัญที่จะต้องร่วมมือกันแก้ไข อย่างเต็มกำลังความสามารถ เพราะการปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม มีแนวโน้มว่าจะรุนแรงมากขึ้น จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มนุษย์มีความต้องการใช้ทรัพยากรมากขึ้นเพื่อสนองตอบความต้องการของตน (Punsuk & Po-Yoo, 2008)

จากการรายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ระบุว่าในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมีปริมาณ

ขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นปีละ 560 ตัน/วัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.53 ในแต่ละปี และในปี 2551 มีขยะมูลฝอยทั่วประเทศประมาณ 41,064 ตัน ปี 2552 มีปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศประมาณวันละ 41,410 ตัน และในปี 2555 มีขยะมูลฝอย 16 ล้านตัน หรือเฉลี่ยวันละ 43,000 ตัน และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นทุกปี หากไม่มีมาตรการควบคุม (กรมควบคุมมลพิษ, 2556) ส่วนผลการสำรวจปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนของกรมควบคุมมลพิษ ในปี 2556 จากพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ 7,782 แห่ง (เทศบาล 2,271 แห่ง อบต. 5,510 แห่งและกรุงเทพมหานคร) พบว่าปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นทั่วประเทศ จำนวน 26.77 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 2.04 ล้านตัน จากปริมาณที่เกิดขึ้นมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4,179 แห่ง ให้บริการเก็บขนและนำไปกำจัดจำนวน 14.4 ล้านตัน โดยนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง จำนวน 7.42 ล้านตัน (ร้อยละ 27) มีปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ จำนวน 5.1 ล้านตัน (ร้อยละ 19) และมีขยะมูลฝอยที่จัดการไม่ถูกต้องรวม 14.2 ล้านตัน (ร้อยละ 54) ทั้งนี้อัตราการผลิตขยะมูลฝอยต่อคนต่อวัน ในช่วง 5-10 ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยปี 2551 เท่ากับ 1.03 กิโลกรัมต่อคน ปัจจุบัน 1.15 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน สำหรับสถานที่ในการกำจัด

ขยะมูลฝอยในประเทศไทยมีทั้งหมด 2,490 แห่ง เป็นสถานที่ที่มีการกำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกต้อง 466 แห่ง (ร้อยละ 19) ที่เหลือเป็นสถานที่ที่จำกัดขยะมูลฝอยไม่ถูกต้อง เช่น การเทกองกลางแจ้ง การเผาในที่โล่ง เป็นต้น มีอยู่ถึง 2,024 แห่ง (ร้อยละ 81) ด้วยเหตุนี้ ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างสะสมเพิ่มสูงขึ้น โดยปี 2556 มีปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างสะสมที่รอการกำจัดให้ถูกต้องทั้งประเทศสูงถึง 19.9 ล้านตัน (Pollution Control Department, 2013)

การจัดการขยะมูลฝอยให้ได้ผลดีและเกิดประโยชน์สูงสุดนั้น คือ การคัดแยกจากแหล่งกำเนิดของขยะมูลฝอย เพราะทำได้ง่ายค่าใช้จ่ายน้อยเพียงให้แต่ละบ้านจัดภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแยกกันไว้แต่ละส่วน ซึ่งนอกจากจะเป็นการกำจัดขยะมูลฝอยโดยตรงแล้ว ยังเป็นการฝึกหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนให้เป็นที่เป็นทางอีกด้วย ในด้านการกำจัดขยะมูลฝอยนั้น ในท้องถิ่นส่วนใหญ่ใช้วิธีกองทิ้งไว้ให้เน่าเปื่อยผุพังไปเองตามธรรมชาติ มีการจุดไฟเผาบ้างเป็นครั้งคราวสำหรับขยะที่เผาไหม้ได้ ซึ่งทำให้เกิดปัญหามลพิษต่อสภาพแวดล้อมอย่างมากมาย เช่น การปนเปื้อนของดิน การปนเปื้อนของแหล่งน้ำ และการปนเปื้อนของอากาศ ซึ่งพบเห็นได้ทั่วไปเกือบทุกชุมชนทั่วประเทศ ทำให้พบเห็นความสกปรกและความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองอยู่ทั่วไป สำหรับชุมชนในระดับหมู่บ้านปรากฏว่า หลายแห่งได้พยายามปรับปรุงในด้านการรักษาความสะอาด ทำให้หมู่บ้านสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยดีขึ้น แต่มักทำกันเป็นครั้งคราว ส่วนวิธีการกำจัดนั้น ก็มักจะกระทำโดยการเผากลางแจ้งซึ่งง่ายและสะดวก

อำเภอเมืองปัตตานี เป็นหนึ่งใน 12 อำเภอของจังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย 1 เทศบาลเมือง 1 เทศบาลตำบล และ 9 อบต. จากผลการสำรวจพบว่า อำเภอเมืองปัตตานี มีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการทิ้งของเสียอันตรายชุมชนรวมกับขยะมูลฝอยทั่วไป ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหาในการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยของอบต.ในอำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยให้เหมาะสมและให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

การจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง หลักในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับ การจัดเก็บขยะ การรวบรวมขยะมูลฝอย การขนถ่ายหรือการขนส่ง และการกำจัดขยะมูลฝอย โดยจะคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดในทาง

สุขอนามัย ทัศนียภาพ เศรษฐศาสตร์ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการยอมรับของสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยของอบต. ในอำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยของอบต. ในอำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี

วิธีการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขต อบต. บานาและอบต. ตะลุโบะ จำนวน 27,758 คน (แผนพัฒนาสามปี 2559-2561) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนตำบลบานาและตำบลตะลุโบะ จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และใช้สูตรของ Yamane (1973)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์การจัดการขยะมูลฝอยของอบต. มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้ (1) ศึกษารวบรวมเนื้อหาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) สันทนากลุ่มกับตัวแทนแกนนำชุมชนและหัวหน้าส่วนราชการ (3) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและสนทนากลุ่มมาสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ (4) นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มาทบทวนเพื่อปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา (5) เสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการขยะมูลฝอยจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ .62 และ (6) นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขแล้วไปทดลองเก็บข้อมูลด้วยการสอบถามประชาชนตำบลบานา จำนวน 30 คน และสัมภาษณ์หัวหน้าส่วนราชการ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้วนำมาปรับปรุงแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

หลักสูตรการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนและแบบทดสอบก่อนและหลังการอบรม มีขั้นตอนการสร้างหลักสูตรและแบบทดสอบก่อนและหลังการอบรม ดังนี้ (1) ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (2) นำหลักสูตรและแบบทดสอบก่อนและหลังการอบรม เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา และ (3) ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและแบบทดสอบก่อนและหลังการอบรม ให้กับผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการขยะมูลฝอย จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และประเมินค่า

ดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ .71 (4) นำหลักสูตรและแบบทดสอบก่อนและหลังการอบรม เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแล้วนำไปจัดทำเป็นหลักสูตรที่สมบูรณ์ และ (5) นำหลักสูตรที่ได้ดำเนินการจัดการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนตำบลบานาและตำบลตะลุโบะ อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี ตำบลละ 30 คน โดยให้มีการทำแบบทดสอบก่อนและหลังอบรม

เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ (1) ทำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ไปถึงนายกอบต.บานา และนายกอบต.ตะลุโบะ อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์และขออนุญาตในการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากประชาชน (2) นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนต่อไป (3) จัดอบรมหลักสูตรการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแก่ประชาชนตำบลบานาและตำบลตะลุโบะ พร้อมทำแบบทดสอบก่อนและหลังอบรม และ (4) วิเคราะห์ผลการทดสอบก่อนและหลังอบรม

วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ใช้สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา

1. ใช้สถิติการนับความถี่และหาค่าร้อยละ ซึ่งจะนำเสนอข้อมูลโดยรูปแบบตารางแสดงจำนวนความถี่และร้อยละ สำหรับตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพทางครอบครัว การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัวและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล

2. ใช้สถิติการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับระดับความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยของอบต. และทดสอบ t-test สำหรับวัดผลการทดสอบก่อนและหลังอบรม

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ปัญหาในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยของอบต.ในอำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.48$, S.D. =0.87) ด้านการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย ($\bar{X}=3.78$, S.D.=1.49) ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย ($\bar{X}=3.51$, S.D. =1.16) ด้านการเก็บรวบรวมขยะ ($\bar{X}=3.47$, S.D.=0.87) ด้านการพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ($\bar{X}=3.44$, S.D.=1.34) และด้านการขนย้ายขยะมูลฝอย ($\bar{X}=3.19$, S.D.=1.17) ปัญหา คือ รถที่ใช้ในการขนย้ายมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และผลการ

สัมภาษณ์ผู้บริหารอบต. ในอำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี พบว่า (1) แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยมาจากชุมชน บ้านพักอาศัย ร้านค้า ห้องแถว บ้านเช่า โรงเรียน และโรงงานอุตสาหกรรม เก็บขนได้วันละ 3-14 ตัน ปริมาณขยะมูลฝอยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากมีผู้เข้ามาอาศัยในพื้นที่มากขึ้น เช่น แรงงานต่างด้าว (2) การรวบรวมขยะมูลฝอย สำหรับชุมชนในเขตเมือง ประชาชนมีการรณรงค์ใช้ถุงดำหรือถุงพลาสติกแทนถังขยะ รถเก็บขนขยะและพนักงานเก็บรวบรวมมีไม่เพียงพอ (3) การเก็บขนขยะมูลฝอย ใช้รถบรรทุกประเภทอัดท้าย เปิดข้างเทท้าย และรถจักรยานยนต์พ่วงข้าง รถบางคันมีสภาพเก่ามาก ช่อมแซมบ่อย เนื่องจากใช้งานหลายปี (4) การกำจัดขยะมูลฝอย สำหรับอบต. ที่มีงบประมาณเพียงพอ จะเข้ารับบริการฝังกลบขยะมูลฝอย ของเทศบาลเมืองปัตตานี ส่วนอบต.ที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ จะจ้างเอกชนในพื้นที่ดำเนินการฝังกลบ ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหากลิ่นเหม็นและแมลงวัน (5) อบต.ในอำเภอเมืองปัตตานี ต้องการให้มีระบบการกำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ได้แก่ ระบบคัดแยกขยะมูลฝอย โรงทำปุ๋ยหมัก โรงผลิตกระแสไฟฟ้า และบ่อฝังกลบขยะมูลฝอย โดยรัฐบาลต้องสนับสนุนด้านงบประมาณและบุคลากร และ (6) ข้อเสนอแนะสำหรับอบต. ควรจัดกิจกรรมรณรงค์คัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องนำไปกำจัด บูรณาการร่วมในการลดปริมาณขยะทั้งภาครัฐและเอกชน และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ประชาชนจัดการขยะในครัวเรือน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Srivichai, et al., (2014) พบว่า ชุมชนในเขตพื้นที่อบต.เมืองพานมีความต้องการในการจัดการขยะมูลฝอยจากการศึกษาในช่วงแรก ส่วนใหญ่มีแค่การประชาสัมพันธ์ ติดป้ายรณรงค์ จัดตั้งจุดทิ้งขยะแยกประเภทของหมู่บ้าน และปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในช่วงนี้มีอยู่ 14,976 กิโลกรัม/สัปดาห์ ส่วนในช่วงหลังมีหลายหมู่บ้านที่มีการจัดการขยะเพิ่มขึ้นจากเดิม คือ มีการจัดการขยะอินทรีย์โดยการนำไปทำเป็นปุ๋ยหมัก หรือนำไปเลี้ยงไส้เดือน ขยะรีไซเคิล มีการจัดตั้งโครงการผ้าป่าขยะ ในส่วนนี้ทำให้ปริมาณขยะลดลงเหลือ 12,103 กิโลกรัม/สัปดาห์ หรือ 19% เนื่องจากได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านโดยเฉพาะหมู่บ้านป่าหว้าทองกวาว หมู่ที่ 25 ซึ่งมีความร่วมมือของผู้นำชุมชนและประชาชนสามารถลดปริมาณ จาก 1,039 กิโลกรัม/สัปดาห์ เหลือเพียง 297 กิโลกรัม/สัปดาห์ แต่ทั้งนี้ยังคงต้องจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบ และคอยติดตามควบคุมการจัดการขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่อง

ผลการประเมินความรู้การจัดการขยะมูลฝอยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้การจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับดี และผลการทดสอบวัดระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยของอบต.ในอำเภอเมืองปัตตานี ระหว่างอบต.บานากับอบต.ตะลุโบะ พบว่า ทั้งสองตำบลได้มีการจัดการขยะมูลฝอยที่มีลักษณะคล้าย ๆ กัน จะแตกต่างกันเฉพาะสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย อบต.บานาจะเข้ารับบริการกำจัดขยะแบบฝังกลบของเทศบาลเมืองปัตตานี แต่อบต.ตะลุโบะดำเนินการจ้างเอกชนฝังกลบขยะมูลฝอยในพื้นที่ของตนเอง เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ส่วนการประเมินระดับความรู้การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนของทั้งสองตำบล พบว่า มีความรู้และความเข้าใจในการจัดการขยะได้ดี และการใช้หลักสูตรการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Vajarodaya (2013) พบว่า กระบวนการจัดการขยะมูลฝอย เริ่มต้นจากการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับความรู้เรื่องการคัดแยกขยะจากบ้านเรือน เทศบาลมีการคัดแยกขยะ มีการส่งเสริม ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในองค์กรพัฒนาศักยภาพตนเอง ด้านการจัดการขยะ มีการวางแผนเป้าหมายในด้านการจัดการขยะมูลฝอย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ ส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ของตนเอง ดังนี้

1.1 ควรส่งเสริมให้ประชาชนรู้และเล็งเห็นความสำคัญของการคัดแยกขยะมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่ในครัวเรือนก่อนเป็นอันดับแรก เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย

1.2 รณรงค์ให้ประชาชนที่มีอาชีพค้าขายหลีกเลี่ยงการใช้วัตถุพิษที่ไม่สามารถย่อยสลายง่าย

1.3 ปลุกฝังจิตสำนึกของประชาชนในเขตพื้นที่ให้มีความรู้ความเข้าใจของการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบด้วยการที่ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดอบรม ให้ความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนในเขตพื้นที่อย่างทั่วไปถึง

1.4 ปัญหาสำหรับแรงงานที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีการทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง อบต.ที่มีคนงาน

ที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านต้องเข้าไปให้ความรู้ความเข้าใจกับคนงานเหล่านั้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแหล่งกำเนิด ปริมาณ ประเภทและองค์ประกอบของขยะมูลฝอย
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการกำจัดขยะมูลฝอย
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวิธีกำจัดขยะแบบ Sanitary Landfills และแบบเตาเผาภายใต้ข้อจำกัดเรื่องระยะเวลาในการขนขยะปริมาณขยะและเรื่องงบประมาณ โดยการศึกษาการดำเนินงานในรูปแบบ “สหการ” เพื่อนำมาปรับใช้ในจังหวัดปัตตานี

References

- Pollution Control Department. (2013). *Report of Pollution Situation in Thailand B.E. 2555*. Bangkok: Pollution Control Department Ministry of Natural Resources and Environment. [in Thai]
- Srivichai, M., Phirundat, C., Wongson, T., & Kadmanee, J. (2014). Waste management in the Mueang-Pan community Pan district, Chiang Rai province. *Journal of Community Development and Life Quality*, 2(3), 245-254. [in Thai]
- Vajarodaya, P. (2013). *Local Authority's Solid Waste Management: A Case Study of Mueangklang Municipality, Rayong Province*. M.S. Thesis (Environmental Management), National Institute of Development Administration. [in Thai]
- Punduk, V., & Po-Yoo, M. (2008). *Waste Management pattern of Chumtabong kindergarten, Nakhon Sawan Province. Northern Regional Primary Health Care Journal*, 20(4), 25-28. [in Thai]
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.